SVEIKATOS MOKSLAI /
HEALTH SCIENCES IN EASTERN EUROPE
ISSN 1392-6373 print / 2335-867X online
2026, 36 tomas, Nr.7, p. 196-197
DOI: https://doi.org/10.35988/sm-hs.2026.320

VAIKŲ BATUTŲ TRAUMOS: EPIDEMIOLOGIJA, SUŽALOJIMŲ POBŪDIS IR PREVENCIJA

Izabelė Jūraitytė[1], Eduardas Jūraitis[2]
[1]Vilniaus universitetas, Medicinos fakultetas,
[2]Klaipėdos vaikų ligoninė

Raktažodžiai: batutų traumos, lūžiai, ortopedinės traumos, vaikai, vaikų traumos.

Santrauka

Pastaruoju metu batutai tebėra viena populiariausių vaikų laisvalaikio pramogų, tačiau daugėja dėl šios veiklos patiriamų susižalojimų. Vaikų batutų traumos yra įvairios: nuo lengvų, nereikalaujančių jokio gydymo, iki traumų, kurios didina hospitalizacijos riziką. Dažniausiai pasitaikančios traumos yra galūnių lūžiai. Ore atliekami sudėtingi judesiai ir ne pagal instrukcijas naudojamas inventorius didina traumų tikimybę. Vaikų batutų traumos yra svarbi vaikų traumatologijos ir visuomenės sveikatos problema, todėl švietimas apie tinkamą batutų naudojimą ir viešų batutų erdvių priežiūra yra aktualūs.

Įvadas

Batutai – tai šokinėjimui ir įvairiems judesiams ore atlikti skirtos priemonės su elastingu kilimėliu. Jie plačiai naudojami viešose vaikų laisvalaikio erdvėse ir namuose [1, 2]. Remiantis 2013 m. Korėjos vartotojų agentūros atliktos apklausos duomenimis, Korėjoje batutai buvo įrengti daugiau nei 400 įvairių laisvalaikio vietų [1]. Amerikos pediatrų akademija ir Kanados pediatrų draugija paskelbė rekomendacijas, nurodančias nenaudoti batutų namuose [2]. 1990 m. Amerikos pediatrų akademija rekomendavo visai nutraukti batutų pardavimą JAV, bet per pastaruosius 15–20 metų batutai vis populiarėjo, todėl daugėjo su jų naudojimu susijusių traumų [1–4]. Batutų traumų skaičiaus padidėjimas analizuojamas Amerikoje, Europoje, taip pat Australijoje ir Azijoje [1, 4].

Tyrimo tikslas – išanalizuoti naujausią mokslinę literatūrą apie vaikų batutų traumas ir jų paplitimą, traumų tipus ir prevencines priemones.

Tyrimo medžiaga ir metodai

Šio straipsnio mokslinės literatūros analizė buvo parengta pasitelkus PubMed duomenų bazę. Atrinkti 8 straipsniai, publikuoti per pastarąjį dešimtmetį, kuriuose aptariamas vaikų batutų traumų paplitimas, sužalojimų pobūdis ir prevencija.

Tyrimo rezultatai

Pietų Korėjoje 2011–2016 m. atliktas retrospektyvinis skerspjūvio tyrimas, paremtas nacionalinio Skubiosios pagalbos skyrių išsamios traumų stebėsenos registro duomenimis, parodė, kad su batutais susijusių vaikų traumų dažnis didėjo, o lūžiai sudarė 34,3 % visų atvejų [1]. Suomijoje 2015–2017 m. nustatyta, kad sunkių batutų traumų dažnis vaikų iki 16 metų populiacijoje siekė 6,28 atvejo 100 000 vaikų per metus [5]. Paauglių grupėje kaulų lūžiai pasitaikė dažniau [1]. Patyrusiems proksimalinių galūnių traumas, nustatyta didesnė hospitalizavimo tikimybė [6] (1 lentelė).

Vyresniems vaikams dėl batutų sukeltų lūžių dažniau reikėjo operacinio gydymo nei susižalojusiems žaidimų aikštelėse [7]. Batutų parkų traumos buvo susijusios su didesne gydymosi ligoninėje rizika nei susižalojus ant batuto namuose [6].

2002–2011 metų JAV duomenimis, dėl batutų traumų į skubiosios pagalbos skyrius kreipėsi daugiau nei 1 milijonas pacientų, iš kurių 288 876 (29,0 %) patyrė lūžius. Pagrindą sudarė jaunesni nei 16 metų pacientai. 2008–2017 m. vaikų batutų sukeltų lūžių dažnis JAV statistiškai reikšmingai didėjo nuo 35,3 iki 53,0 atvejų 100 000 vaikų per metus [8]. Remiantis Pietų Korėjos nacionalinės skubiosios pagalbos skyrių traumų stebėsenos ir duomenų registro informacija, buvo analizuotos jaunesnių nei 18 metų pacientų traumos, patirtos šokinėjant ant batutų. Buvo nagrinėti 2011 m. sausio–2016 m. gruodžio mėn. duomenys. Į tyrimą buvo įtraukti 2 745 vaikai ir paaugliai. Nustatyta, kad tiriamuoju periodu su batutais susijusių traumų dažnis statistiškai reikšmingai

1 lentelė. Dažniausios su batutais susijusių traumų lokalizacijos [1].

Traumos lokalizacija	Dažnis, %
Apatinės galūnės	45,0
Galvos ir kaklo sritis	26,0
Viršutinės galūnės	24,4

Adresas susirašinėti: Izabelė Jūraitytė, el. p. izabele.juraityte@mf.stud.vu.lt

didėjo. Dažniausiai (42,9 %) nukentėjo 13–18 metų paaugliai, rečiausiai (27, 3%) – 0–3 metų vaikai [1].

Diskusija

Nors batutų traumų rizika yra žinoma, namuose naudojami batutai ir vieši batutų parkai išlieka mėgstama vaikų laisvalaikio pramoga [3]. 95 % vaikų patiriamų batutų traumų yra lengvos ir nereikalauja jokio gydymo ligoninėje. Literatūros duomenimis, batutų traumos dažniausiai įvyksta namuose ant batuto korpuso dėl nesėkmingo nusileidimo, o kritimai nuo batutų pasitaiko rečiau, tikėtina, dėl apsauginių tinklų naudojimo [2, 4]. Vis dėlto batutų parkuose įvykusios traumos dažniau reikalauja hospitalizacijos ir operacinio gydymo [6]. Didesnė hospitalizacijos rizika būdinga vyresniems vaikams [7]. Dažniausiai traumuojamos apatinės galūnės, o sunkūs sužalojimai dažniausiai įvyksta nesėkmingų apsivertimų metu [1, 5]. Batutų traumos išlieka aktuali visuomenės sveikatos problema, todėl būtinas nuoseklus prevencinių priemonių ir rekomendacijų įgyvendinimas [1]. Vaikus turėtų prižiūrėti suaugęs asmuo, taip pat juos reikėtų šviesti apie pavojingų triukų rizikas [5].

Išvados

1. Batutai yra populiarėjanti vaikų laisvalaikio pramoga, siejama su didėjančiu vaikų traumų dažniu.

2. Daugumai traumų, patirtų ant batuto, gydymas nereikalingas, tačiau dėl dalies sužalojimų prireikia hospitalizacijos ir operacinio gydymo.

3. Siekiant mažinti su batutų naudojimu siejamų traumų dažnį, pravartu užtikrinti visuomenės švietimą apie batutų naudojimą, nepalikti vaikų be priežiūros ir laikytis saugumo rekomendacijų.

Literatūra

1. Lee G, Kim DK, Park JW, Kwak YH, Jung JY. Trampoline-related injuries in children: a nationwide cross-sectional study in South Korea. Clinical and Experimental Emergency Medicine 2020;7(3):190-196.

https://doi.org/10.15441/ceem.19.060

2. Eslick GD, Nunez C, Elliott EJ. Severe and traumatic injuries associated with home trampoline use in children and adolescents: a systematic review. Academic Emergency Medicine 2023;30(3):209-213.

https://doi.org/10.1111/acem.14594

3. Gompels MT, Treger D, Mangal R, Prasad S, Thaller SR. Jumping trends in trampoline-related craniofacial injuries. Journal of Craniofacial Surgery 2024;35(2):481-484.

https://doi.org/10.1097/SCS.0000000000009906

4. Jääskelä M, Kuivalainen L, Victorzon S, Serlo W, Lempainen L, Sinikumpu JJ. Trampoline-related proximal tibia impaction fractures in children: a population-based approach to epidemiology and radiographic findings between 2006 and 2017. Journal of Children's Orthopaedics 2020;14(2):125-131.

https://doi.org/10.1302/1863-2548.14.190177

5. Korhonen L, Salokorpi N, Suo-Palosaari M, Pesälä J, Serlo W, Sinikumpu JJ. Severe trampoline injuries: incidence and risk factors in children and adolescents. European Journal of Pediatric Surgery 2018;28(6):529-533.

https://doi.org/10.1055/s-0037-1608676

6. Williams BA, Harwood K, Markiewitz N, Malige A, Baldwin KD, Wells L. Seasonal variability and age-related risk in youth trampoline injuries. Pediatrics International 2021;63(10):1230-1235.

https://doi.org/10.1111/ped.14652

7. Malige A, Markiewitz ND, Badrinath R, Baldwin KD, Wells L, Williams BA. Trampolines versus playgrounds - a comparative assessment of pediatric fractures sustained from recreational play. JAAOS Global Research Reviews 2024;8(7):e24.00173.

https://doi.org/10.5435/JAAOSGlobal-D-24-00173

8. Hadley-Miller N, Carry PM, Georgopoulos G. Trends in trampoline fractures: 2008-2017. Pediatrics 2020;145(1):e20191769.

https://doi.org/10.1542/peds.2019-0889

PEDIATRIC TRAMPOLINE-RELATED INJURIES: EPIDEMIOLOGY, INJURY PATTERNS AND PREVENTION

I. Jūraitytė, E. Jūraitis

Keywords: trampoline injuries, fractures, orthopedic injuries, children, pediatric injuries.

Summary

In recent years, trampolines have become a popular leisure activity among children, but the number of trampoline-related injuries has also increased. These injuries range from mild cases requiring no treatment to more severe trauma requiring hospitalization. The most common injuries are limb fractures. Complex movements performed in the air and improper use of trampolines increase the risk of injury. Trampoline-related injuries in children remain an important issue in pediatric traumatology and public health; therefore, education on safe trampoline use, and proper maintenance of trampoline areas are essential.

Correspondence to: izabele.juraityte@mf.stud.vu.lt

Gauta 2026-03-18